

NEDERLANDSCHE ZUID-AFRIKAANSCH
SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

VOORWAARDEN DER CONCESSIE

VAN

25 JUNI 1890.

NEDERLANDSCHE ZUID-AFRIKAANSCH
SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

VOORWAARDEN VAN CONCESSIE.

VOORWAARDEN van concessie
voor den aanleg en de exploitatie
van eenen spoorweg in de Zuid-
Afrikaansche Republiek van de
Portugeesche grens naar Pretoria—
Barberton—Johannesburg en Vaal-
rivier.

AFDEELING I.

Van den aan te leggen weg.

ART. I.

Deze concessie omvat den aanleg en de exploitatie :

- a.* van eenen spoorweg beginnende aan de grens van het Portugeesch gebied, daar aansluitende aan de lijn van de Delagoabaai en loopende van daar in de richting van de Krokodilrivier naar de Nelspruit;
- b.* van eenen spoorweg, aansluitende aan de lijn hierboven bedoeld onder *a*, naar Pretoria, Johannesburg en de Vaalrivier ;
- c.* van eenen spoorweg van Barberton aansluitende aan den onder *a* genoemden spoorweg.

ART. II.

Aan den Concessionaris wordt het uitsluitend recht gegeven tot het aanleggen en exploiteeren, op de voor-

waarden dezer concessie van spoorwegen of stoomtramwegen in de Zuid-Afrikaansche Republiek, die hetzij aansluiten aan buitenlandsche spoor- of stoomtramwegen, aan vlotbare rivieren of aan de zee, hetzij geacht kunnen worden in competitie te komen met de reeds aan de Maatschappij geconcessioneerde lijnen of gedeelten dezer lijnen, wanneer de Volksraad besluit dat zulk een lijn zal of mag worden gebouwd. Dit recht vervalt voor die spoorweg- of stoomtramlijnen, waarvan de aanleg en de exploitatie door den Staat zullen geschieden.

Wanneer de Regeering gedurende den duur dezer concessie mocht besluiten de exploitatie van zulk eene spoorweglijn aan anderen op te dragen, zal de Concessionaris daarmede worden belast op de voorwaarden dezer concessie, tenzij in gemeen overleg anders wordt overeengekomen.

De Concessionaris is verplicht binnen drie maanden nadat het besluit van den Volksraad is genomen, te verklaren of hij van zijn recht gebruik zal maken.

ART. III.

De spoorwijdte zal bedragen 1.067 M. (3 voet 6 dm. Eng.)

Wordt echter voor den spoorweg of tramweg op Portugeesch gebied eene andere wijdte aangenomen, dan zal deze voor de hierbedoelde lijn verplichtend zijn.

ART. IV.

Behoudens de noodige uitwijkplaatsen met dubbel spoor, zal de spoorweg en de daartoe behoorende aardenbaan en kunstwerken worden gebouwd voor enkel spoor.

ART. V.

De richting van den spoorweg tusschen de in art. 1

genoemde punten en de plaatsen waar de stations en halten worden gemaakt, zoo mede de werken voor den vrijen afloop van het water en het vrije verkeer op de bestaande wegen benoodigd, worden door den Concessionaris bepaald in overleg met den Commissaris der Regeering.

Waar de Concessionaris zulks in het belang van de onderneming raadzaam of noodig acht, zal hij den spoorweg geheel of gedeeltelijk op de bestaande wegen en straten mogen aanleggen, mits, ten genoegen van den Regeeringscommissaris, voldoende ruimte overlatende voor het gewoon verkeer.

ART. VI.

Alle gronden, voor den spoorweg, de stations en halten, de wachterhuisjes, de woningen en erven voor het personeel en andere aanhoorigheden of inrichtingen, voor het ontleenen van specie, ballast, klip- en kalksteen of andere dergelijke materialen, voor het kappen van hout, het vervoeren en het ter zijde stellen van materialen en aarde, voor het verleggen van wegen, rivieren, spruiten en waterleidingen en in het algemeen voor het tot stand brengen en exploiteeren van den spoorweg benoodigd, worden door de Regeering kosteloos en tijdig ter beschikking van den Concessionaris gesteld, behoudens vergoeding door den Concessionaris van den door haar betaalden prijs, in die gevallen, waarin onteigening onvermijdelijk is geweest; zij worden, voor zoo lang de concessie duurt, hem in bruikleen afgestaan, met uitzondering van die gronden, welke voor de exploitatie der lijn niet noodig zijn.

Bij het bepalen van de grenzen dezer gronden, zal al aanstonds op de noodige ruimte voor het aanleggen van dubbel spoor en andere uitbreidingen, alsook tot wering van gras- en boschbranden, worden gerekend.

ART. VII.

Aan den Concessionaris wordt vrijdom van inkomende rechten verleend voor alle materialen, werktuigen, grondstoffen enz., die voor den aanleg en de exploitatie van den spoorweg noodig zijn.

ART. VIII.

Indien de Regeering den aanleg van wegen, kanalen, enz. gebiedt of toestaat, die den in deze concessie bedoelden spoorweg doorsnijden of daaraan aansluiten, kan de Concessionaris dit niet beletten.

Alle noodige beschikkingen zullen in overleg met hem worden genomen, opdat daardoor geene verhindering aan het verkeer of den dienst worde veroorzaakt en geen onkosten voor den Concessionaris daaruit voortvloeien.

Is het laatste onvermijdelijk, zoomede in het geval van duurzame vermeerdering van kosten voor het onderhoud of den dienst, zoo zal den Concessionaris eene schadeloosstelling in eens, daarmede gelijkstaande, worden verleend.

ART. IX.

De spoorwegwerken moeten zijn aangevangen binnen een jaar, nadat de concessie door den Concessionaris is aanvaard of zooveel later als de noodige gronden ter beschikking van den Concessionaris zijn gesteld, en de lijn van de Delagoabaai tot de grens van het Portugeesche

gebied zoo ver is voltooid, dat met het aanvoeren van materialen voor den in deze concessie bedoelden spoorweg over die lijn is kunnen worden begonnen.

De spoorweg, bedoeld in art. 1 sub *a*, moet voltooid en in exploitatie gebracht zijn binnen den tijd van vier jaren nadat met de werken is begonnen.

Wordt aan het bepaalde in de beide voorgaande alineas van dit artikel, wat betreft het aanvangen en voltooien van den spoorweg, niet voldaan, zoo heeft de Regeering het recht alle eigendommen van den Concessionaris te naasten tegen uitkeering aan de Maatschappij van de gelden, benoodigd tot geheele liquidatie der Maatschappij en teruggave van 90 pCt. van het gestorte maatschappelijk kapitaal.

ART. X.

Wanneer door den Concessionaris kennis is gegeven van het voornemen om den spoorweg tot Pretoria te verlengen, zal die verlenging alsmede de geheele lijn tot de Vaalrivier voltooid en in exploitatie moeten zijn binnen den tijd van tien jaren, na de voltooiing van den spoorweg tot de Nelspruit.

Wanneer aan deze laatste verplichting niet wordt voldaan of met de verlenging van den spoorweg niet binnen den tijd van vijf jaren na de voltooiing van den spoorweg tot de Nelspruit is begonnen, heeft de Regeering het recht alle eigendommen van den Concessionaris te naasten, tegen uitkeering aan de Maatschappij van de gelden, benoodigd tot geheele liquidatie van de Maatschappij en teruggave van het gestorte maatschappelijk kapitaal.

De Concessionaris neemt aan de spoorwegen bedoeld

in art. 1, met spoed te voltooien en zullen deze behoudens onvoorziene omstandigheden, voor verkeer geopend zijn vóór of op den 31sten December 1894, met uitzondering van het gedeelte dat Pretoria en Johannesburg met de Vaalrivier verbindt, waarop verkeer moet aanvangen zes maanden nadat het vervoer op den Vrijstaatschen spoorweg tot en over de Vaalrivier zal kunnen plaats hebben, of wel zes maanden nadat het vervoer op den spoorweg van Delagoabaai tot Pretoria is aangevangen, indien dit tijdstip vroeger plaats mocht hebben, zullende voor elken dag vertraging in het eerste geval eene boete belooopen worden van £ 50 en in het tweede geval van £ 25.

De Spoorwegmaatschappij wordt in hare boeken met het bedrag dezer boeten belast.

AFDEELING II.

Van het toezicht op de werken en op de exploitatie.

ART. XI.

De Regeering heeft het recht toezicht te doen houden over de uitvoering der werken en de exploitatie. Zij kan daartoe ten allen tijde den toestand der werken en het materieel doen opnemen. Hare met die opname belaste ambtenaren hebben daarbij toegang tot alle voor het publiek en den dienst bestemde lokalen.

ART. XII.

De bestaande of te maken algemeene wetten op de politie der spoorwegen in de Zuid-Afrikaansche Repu-

blik zijn van toepassing op den in deze concessie bedoelden spoorweg, echter zonder dat de Regeering daardoor de bij deze concessie aan den Concessionaris verleende rechten kan verkorten.

AFDEELING III.

Van de exploitatie en het materieel.

ART. XIII.

Het vervoer op den spoorweg moet door stoomkracht geschieden.

ART. XIV.

De Concessionaris is gehouden gedurende den geheelen duur van de concessie den spoorweg, met alles wat daartoe behoort, in goeden staat te onderhouden en den dienst niet te staken dan in gevallen van overmacht.

ART. XV.

De rijtuigen worden ingericht voor ten minste twee klassen van reizigers.

ART. XVI.

De Concessionaris is gehouden om reglementen voor zijnen dienst vast te stellen en aan de goedkeuring van den Commissaris van de Regeering bij het plaatselijk bestuur van den spoorweg te onderwerpen, opdat deze zich

kan overtuigen dat daarin niets voorkomt, wat strijdig is met de voorwaarden van deze concessie en de algemeene wetten des lands. Deze reglementen zijn ook verbindend voor derden.

De dienst wordt niet geopend voordat deze reglementen zijn goedgekeurd.

Wanneer binnen drie maanden nadat zij hem zijn aangeboden, daarop door den Regeeringscommissaris niet is beschikt, wordt hij geacht ze te hebben goedgekeurd.

AFDEELING IV.

Van de tarieven en het vervoer.

ART. XVII.

De Concessionaris mag voor het vervoer van personen, goederen, vee enz., alsmede voor lossen, laden, bestellen en andere soortgelijke diensten voor wagenhuur enz., door hem te bepalen vergoedingen vorderen.

De in-, uit- en doorvoerrechten aan de Portugeesche grens verschuldigd voor de over den spoorweg vervoerde goederen (waaronder ook vee) worden geïnd door en ten behoeve van den Concessionaris, volgens regelen vast te stellen in overleg met den Regeerings-Commissaris, volgens instructie der Regeering.

De prijzen voor het vervoer van personen en goederen mogen echter, zonder voorafgaande goedkeuring der Regeering, nimmer te boven gaan:

Voor personen:

Eerste klasse 3d. per afgelegde mijl ($17/8$ d. per kilometer).

Laagste klasse 2d. per afgelegde mijl ($1\frac{1}{4}$ d. per kilometer.)

Voor gewone vrachtgoederen:

6d. per ton en en per mijl ($3\frac{3}{4}$ d. per kilometer) met een minimum van £ 1 per verzending.

Voor ruwe goederen (steenkolen, ertsen van geringere waarde dan £ 45 per ton, steenen, onbezaagd hout, enz.) bij hoeveelheden van minstens 5 ton:

3d. per ton en per mijl ($1\frac{7}{8}$ d. per kilometer met een minimum van £ 1 per verzending.

ART. XVIII.

Aan alle tarieven en de daarin te brengen wijzigingen wordt de noodige openbaarheid gegeven, voordat zij worden toegepast; geen tarief wordt veranderd voordat het ten minste drie maanden in werking is geweest.

ART. XIX.

De Concessionaris is verplicht voor iedereen, zonder onderscheid en zonder toestaan van gunsten, alles te vervoeren, wat hem ten vervoer wordt aangeboden, behoudens de algemeene bepaalde uitzonderingen.

ART. XX.

De Concessionaris is verplicht kosteloos over te voeren de gesloten postpakketten, welke door de postadministratie op de stations worden bezorgd.

Voor vervoer van Staatspostrijtuigen wordt 8d. per mijl (5d per kilometer) aan de Maatschappij vergoed.

ART. XXI.

De Concessionaris is mede verplicht zich met den

telegraafdienst langs den spoorweg te belasten, kosteloos voor de Regeering, tegen vergoeding voor het publiek.

ART. XXII.

Bij oorlogsgevaar, in oorlogstijd of in geval van binnenlandsche onlusten, kan de Regeering, in het belang der verdediging of van de openbare rust, over den spoorweg en al hetgeen tot gebruik daarvan wordt vereischt beschikken en het gewone vervoer daarop geheel of gedeeltelijk doen staken en alle haar noodig voorkomende maatregelen gebieden, behoudens schadeloosstelling aan den Concessionaris.

ART. XXIII.

De Concessionaris is verplicht te allen tijde vrijen toegang in de voor het publiek en den dienst bestemde lokalen der stations en, zoo noodig, op den spoorweg te verleenen aan de ambtenaren der politie en van de in- en uitgaande rechten, die in de uitoefening hunner bediening zijn.

AFDEELING V.

Van het aanvaarden en vervallen der concessie.

ART. XXIV.

De concessie wordt door den Concessionaris aanvaard zoodra een kapitaal van vijf millioen gulden in aandelen en obligatiën is verkregen en het vervoer over het Portugeesch grondgebied naar genoegen van den Concessionaris geregeld is.

ART. XXV.

De concessie kan worden ingetrokken:

a. indien het in art. 36 bedoelde waarborgkapitaal door den Concessionaris niet op den bepaalden tijd ter beschikking van de Regeering is gesteld;

b. indien hij niet voldoet aan het bepaalde in art. 28.

Bovendien heeft de Regeering de bevoegdheid de concessie in te trekken, wanneer de aanvaarding niet is geschied binnen zes maanden nadat de Concessionaris daartoe, onder verwijzing naar dit artikel, door de Regeering is aangemaand.

ART. XXVI.

De bepalingen in artt. 9, 10 en 25 zijn niet toepasselijk, indien de Concessionaris aantoont, dat de vertraging of het verzuim het gevolg is van overmacht of van daden of verzuim van de Regeering of hare ambtenaren.

De Regeering is bovendien bevoegd alle in deze concessie bepaalde termijnen op aanvraag van den Concessionaris te verlengen.

De Concessionaris wordt beschouwd in gebreke te zijn door het eenvoudig verstrijken der gestelde termijnen en zonder dat het noodig is daarvan door eenige akte te doen blijken.

ART. XXVII.

De Regeering heeft te allen tijde het recht om den spoorweg, mits met alle andere eigendommen van den Concessionaris, te naasten, doch niet dan wanneer van het voornemen daartoe, minstens een jaar te voren aan de Maatschappij in Nederland is kennis gegeven.

Indien de naasting geschiedt op 1 Januari 1915, of telkens tien jaar later, dan betaalt de Regeering de gelden, benoodigd tot geheele liquidatie der Maatschappij, benevens een som gelijk aan twintigmaal het dividend, dat gemiddeld in de laatste drie jaren der Exploitatie aan de aandeelhouders werd toegekend, met een minimum van twintigmaal het gewaarborgde jaarlijksche rentebedrag voor hen, op wier aandeelen eene jaarlijksche rente van

5 % of daarboven en het volle nominale bedrag van die aandelen waarop eene lagere jaarlijksche rente werd gewaarborgd. Deze som zal worden verminderd met het bedrag der krachtens Artikel 10, door de Maatschappij eventueel verschuldigde boete.

Indien de naasting vóór 1 Januari 1915 of voor den afloop van eenig volgend tienjarig tijdvak geschiedt, dan zal de naasting op denzelfden voet plaats vinden als in het tweede lid van dit artikel werd omschreven, doch zal bovendien de prijs van de naasting worden verhoogd met een ten honderd van het nominale aandeelekapitaal, voor ieder jaar dat het tijdstip van naasting verwijderd is van 1 Januari 1915, of, na 1 Januari 1915, van het eerstvolgend aangegeven tijdstip.

(Goedgekeurd onder Art. 1334 der Notulen van den E. A. Volksraad d.d. 7 September 1893).

AFDEELING VI.

Algemeene en financieele bepalingen.

ART. XXVIII.

De Concessionaris is verplicht om, binnen zes maanden nadat deze concessie door hem is aanvaard, in Nederland eene naamlooze vennootschap van koophandel op te richten, onder de benaming van Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Spoorweg-Maatschappij en aan deze vennootschap de concessie kosteloos, in haar geheel en zonder voorbehoud over te doen.

De Directie dier vennootschap moet minstens voor de helft uit Nederlanders bestaan.

ART. XXIX.

Andere dan in deze concessie genoemde ondernemingen zal de Maatschappij niet in haren werkkring opnemen dan met toestemming der Regeering van de Republiek. Die toestemming wordt al dadelijk verleend voor het aanleggen en exploiteeren of het exploiteeren van eenen spoor-

weg of tramweg op Portugeesch gebied van de Delagoabaai tot de grens der Republiek, aan welken, volgens art. 1, de in deze concessie genoemde spoorweg moet aansluiten.

ART. XXX.

De Maatschappij is verplicht te liquideeren ingeval de Regeering van het haar in deze concessie voorbehouden recht tot naasting gebruik maakt.

ART. XXXI.

Voor het aanleggen en in exploitatie brengen van de in art. 1 genoemde spoorwegen en alles wat daartoe behoort, daaronder begrepen de kosten tot het zoo noodig verkrijgen der concessie voor de lijn Delagoabaai—Transvaalsche grenzen, alle bijkomende kosten van oprichting, tijdelijke werken, beheer, het verkrijgen of overmaken van geld, alsook het, voor rekening der Republiek, betalen van de door deze ten behoeve dier spoorwegen gewaarborgde rente en aflossing, is de Maatschappij, met inachtneming der hieronder volgende bepalingen, bevoegd om tot een bedrag van £ 9600 per mijl (£ 6000 of twee en zeventig duizend gulden per kilometer) aandeelen en obligatiën uit te geven, die het contraseign van den Regeerings-Commissaris in Nederland dragen en daardoor krachtens art. 32, door de Zuid-Afrikaansche Republiek rechtstreeks gewaarborgd zijn.

Van dit bedrag mag hoogstens één vierde door uitgifte van aandeelen verkregen worden.

De rentevoet der obligaties mag voor het vervolg zonder toestemming van den Uitvoerenden Raad, niet meer dan 4 pCt. bedragen. *(Gewijzigd bij besluit van den E. A. Eersten Volkeraad van 8 Mei 1891.)*

De Maatschappij mag het bedrag van £ 9600 per mijl

overschrijden, als dit onder contrôle en medeweten van den Regeerings-Commissaris, met toestemming der Regeering, met advies en consent van den Uitvoerenden Raad, voor de voltooiing der in aanleg zijnde spoorwegen zal blijken noodig te wezen.

De rentevoet, de koers, de tijd en verdere voorwaarden van uitgifte of verkoop door de Maatschappij der aandeelen en obligaties in dit artikel bedoeld, alsmede de verhouding van het bedrag der aandeelen tot dat der obligaties, worden door de Maatschappij vastgesteld in overleg met den Regeerings-Commissaris in Nederland, die, onder instructie der Regeering, de stukken, ook ten blijke dat dit overleg heeft plaats gehad, contrasigneert.

Wanneer dit overleg niet tot overeenstemming heeft geleid, zal de uitgifte plaats hebben op de voorwaarden door den Regeerings-Commissaris in Nederland, overeenkomstig zijne instructie, gewenscht, doch zullen alsdan de niet geplaatste aandeelen of obligaties door de Regeering genomen worden.

De Regeering heeft het voorkeurrecht bij de uitgifte van aandeelen tegen de vastgestelde bepalingen.

Voor de uitgifte van aandeelen of obligaties tot andere doeleinden dan hierboven bedoeld, wordt mede de uitdrukkelijke toestemming van de Regeering der Zuid-Afrikaansche Republiek, met advies en consent van den Uitvoerenden Raad, vereischt.

ART. XXXII.

De Zuid-Afrikaansche Republiek waarborgt rechtstreeks aan de houders van alle door den Regeerings-Commissaris in Nederland gecontrasigneerde aandeelen de daarin uit-

gedrukte rente, berekend over het door hen gestorte nominale bedrag van het maatschappelijk kapitaal, en aan de houders van alle door den Regeerings-Commissaris in Nederland gecontrasigioneerde obligaties, de aflossing en de rente volgens de voorwaarden der uitgifte.

Intusschen verbindt zich de Maatschappij, zoolang eenige lijn of eenig gedeelte eener lijn, wier aanleg de Maatschappij verplicht is aan te vangen, nog niet in exploitatie is gebracht, en zij daartoe voldoende middelen beschikbaar heeft, der Republiek voor te schieten, hetgeen deze, gedurende dien tijd, jegens de houders van aandelen en obligaties, uitgegeven, voor den aanleg van die lijn of van dat gedeelte dier lijn, uit voormelden hoofde, aan rente zal verschuldigd blijken.

Het bedrag van dit voorschot, waarvoor de Republiek in de boeken der Maatschappij wordt belast, is opeischbaar, wanneer de Republiek van haar naastingsrecht gebruik maakt, of de Maatschappij uit anderen hoofde in liquidatie verkeert.

ART. XXXIII.

Ter bepaling van hetgeen de Republiek, op grond van het voorgaande artikel, in eenig jaar mocht verschuldigd worden of mocht hebben te betalen, wordt door de Maatschappij eene rekening aangelegd en op den 31sten December van elk jaar afgesloten, op welke rekening worden gebracht:

als baten: alle ontvangsten zonder onderscheid, tot de inkomstenrekening behoorende;

als lasten:

1°. alle uitgaven, behalve die, welke op aanleg- en

kapitaalrekening behooren en behalve die voor de gewaarborgde rente en aflossing;

2°. 10 pCt. van de bruto-ontvangsten der exploitatie, voor het reservefonds, bedoeld in art. 35.

Deze rekening wordt opgemaakt in overleg met den Commissaris van de Regeering der Zuid-Afrikaansche Republiek, in Nederland.

Het bedrag der bij het eerste lid van het vorige artikel gewaarborgde rente en aflossing, verminderd met het saldo dezer rekening, is de som, welke de Republiek, met inachtneming van het bepaalde bij het tweede lid van artikel 32 telken jare, aan de Maatschappij, in Nederland, zal hebben te betalen, uiterlijk drie maanden na aanbieding der Rekening aan den Commissaris.

Van hetgeen de Maatschappij uit dien hoofde van de Republiek mocht ontvangen, is zij jegens de Republiek geene teruggave verschuldigd. Indien de Maatschappij in gebreke is om de, aan de aandeel- en obligatiehouders in art 32 gegarandeerde rente en aflossing te voldoen en de Republiek tot betaling daarvan rechtstreeks aan de aandeel- en obligatiehouders is verplicht, wordt het bedrag dezer betaling afgehouden van de eerste betaling, zoeven bedoeld, aan de Maatschappij door de Republiek verschuldigd.

ART. XXXIV.

Indien het saldo der rekening, bedoeld in voorgaand artikel, meer bedraagt dan de gewaarborgde rente en aflossing zoo wordt, van het meerdere, 85 pCt. uitgekeerd aan de Republiek en 5 pCt. aan het bestuur en personeel der Maatschappij.

De uitkeering aan de Zuid-Afrikaansche Republiek geschiedt ten kantore van de Maatschappij aldaar, uiterlijk drie maanden na aanbieding der rekening aan den Commissaris van de Regeering der Zuid-Afrikaansche Republiek, in Nederland.

ART. XXXV.

Het reservefonds, in art. 33 genoemd, is, voor zover het strekt, bestemd tot bekostiging van herstelling van buitengewone schade aan weg, werken en materieel van vervoer, en in het algemeen van alle noodige vernieuwingen en uitbreidingen der door de Maatschappij geëxploiteerde spoorwegen. Dit fonds wordt afzonderlijk beheerd en belegd; de renten daarvan worden jaarlijks bij het kapitaal gevoegd. Zoodra en zolang een som gelijk aan twee en veertig honderd gulden (£ 350) per kilometer of £ 560 per mijl die in exploitatie is gebracht bereikt is, worden de anders daartoe bestemde bijdragen gebruikt tot amortisatie van leeningen.

Dit fonds wordt gerekend te behooren tot de eigendommen der Maatschappij, bedoeld in de artt. 9, 10 en 27.

ART. XXXVI.

Als waarborg voor het naleven der voorwaarden dezer concessie, wordt door den Concessionaris bij de aanvaarding in de kas van de Zuid-Afrikaansche Republiek gestort eene som van f 100.000.—, welke aan de Maatschappij wordt teruggegeven één jaar nadat de spoorweg tot Nelspruit in exploitatie is gebracht of, wanneer de Concessionaris de verlenging tot Pretoria bouwt, zoodra

de lijn tot daar in exploitatie is gebracht, of zooveel eerder als de Republiek van haar naastingsrecht gebruik maakt.

Over het waarborgfonds, wordt van den dag der storting tot dien der terugbetaling jaarlijks aan de Maatschappij 5 pCt. rente vergoed, betaalbaar in Nederland vóór of op 15 Januari van elk jaar.

ART. XXXVII.

Door de Regeering der Zuid-Afrikaansche Republiek, zullen een Commissaris en diens plaatsvervanger worden benoemd bij het plaatselijk bestuur van den spoorweg in de Zuid-Afrikaansche Republiek en evenzeer bij de Maatschappij in Nederland.

De Commissarissen en, bij verhinderling of ontstentenis van hen, hunne plaatsvervangers hebben het recht om alle vergaderingen, de eerste, van het plaatselijk bestuur van den spoorweg in de Zuid-Afrikaansche Republiek, de tweede van het bestuur of de aandeelhouders in Nederland, bij te wonen en hebben in die vergaderingen eene raadgevende stem. Zij oefenen eene onbepaalde contróle en toezicht uit op alle zaken en handelingen van de Maatschappij, hebben toegang tot de bureaux, inzage der boeken en kunnen de kas verifieeren.

ART. XXXVIII.

Alle geschillen over de bepalingen dezer concessie en de toepassing daarvan tusschen de Regeering der Zuid-Afrikaansche Republiek of hare ambtenaren en de Maatschappij of hare ambtenaren, die niet in der minne kunnen worden vereffend, worden beslist door twee ar-

biters en indien deze niet in hun uitspraak overeenkomen door eenen eindbeslisscr, welke alle als goede mannen, zonder vorm van proces, in het hoogste ressort zullen uitspraak doen.

Van deze scheidslieden wordt één door elk der partijen benoemd, en deze twee arbiters zullen, vóór tot de behandeling van het geschil over te gaan, een derde benoemen die eindbeslisscr zijn zal in alle punten waaromtrent de twee arbiters niet kunnen overeenkomen.

Kunnen de twee arbiters niet overeenkomen omtrent de keus van den eindbeslisscr, dan geschiedt de benoeming van dien eindbeslisscr, zoo het geschil eene plaatselijke aangelegenheid betreft, door het Hoog Gerechtshof der Zuid-Afrikaansche Republiek, en anders door de Rechtbank te Amsterdam.

ART. XXXIX.

In alle gevallen, waarin overleg tusschen de Maatschappij, en de Regeering der Zuid-Afrikaansche Republiek of haren Commissaris wordt vereischt, zal, indien overeenstemming tusschen hen niet wordt verkregen, worden gerekend een geschil te zijn ontstaan.

Deze concessie is goedgekeurd door besluit van den E. A. Volksraad van 25 Juni 1890 en strekt ter vervanging van de concessie verleend door de Regeering van de Zuid-Afrikaansche Republiek, daartoe gemachtigd door den E. A. Volksraad, bij besluit van 27 Mei 1885 met de daarin gebrachte veranderingen bij besluit van den E. A. Volksraad van 12 Juli 1888.